

LBRIS

We know
books

Sfânta Matrona din Moscova

viața, minunile și acatistul

ediția a treia

Traducere din limba rusă de
Lucia Ciornea

editura
Σοφία

București

CUPRINS

Viața și minunile Sfintei Cuvioase Matrona din Moscova.....	5
Aflarea cinstitelor moaște ale fericitei maici Matrona.....	44
Mărturisiri ale oamenilor care au cunoscut-o pe fericita maică Matrona.....	47
Preamărireă fericitei Matrona	102
Hotărârea Patriarhului Moscovei și al întregii Rusii privind canonizarea în rândul sfinților locali a Fericitei Matrona din Moscova	105
Despre minunile de după moarte ale fericitei maici Matrona.....	110
Acatistul Sfintei Cuvioase Matrona din Moscova.....	143

VIAȚA ȘI MINUNILE
SFINTEI CUVIOASE MATRONA
DIN MOSCOVA

Fericita Matrona (Matrona Dimitrievna Nikonova) s-a născut în anul 1881, în satul Sebino, județul Epifani (în prezent raionul Kimov), gubernia Tula. Acest sat se află la aproximativ 20 de km de câmpia Kulikov. Părinții Matronei, Dimitrie și Natalia, țărani, erau oameni credincioși, munceau cinstit, însă trăiau în sărăcie. Ei aveau patru copii: doi băieți, Ivan și Mihail, și două fete, Maria și Matrona. Când s-a născut Matrona, cea mai mică dintre copii, părinții nu mai erau tineri.

În sărăcia în care trăia familia Nikonov, al patrulea copil însemna mai întâi de toate o povară în plus. De aceea, din cauza sărăciei, încă înainte de a-l naște, mama a hotărât să scape de el. Despre uciderea pruncului nici nu putea fi vorba într-o familie patriarhală de țărani. În schimb, existau numeroase orfelinăte, unde copiii nelegi-

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Traducerea a fost făcută după originalul în limba rusă: *Jizni i ciudesa blajenoî starițe Matronî Moscovskoi, Pokrovskii Jenskii Stavropighialinâi Monastâri*.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Sfânta Matrona din Moscova: viața, minunile și acatistul / trad. din lb. rusă de Lucia Ciornea – București: Editura Sophia, 2016

ISBN 978-973-136-520-6

I. Ciornea, Lucia (trad.)

235.3

tîmi sau din familii nevoiașe erau educați pe seama statului sau a binefăcătorilor. Mama Matronei hotărâse să dea viitorul copil în orfelinatul contelui Golișin, din satul vecin, Bucialki, însă a avut între timp un vis prevestitor. Deși încă nenăscută, fetița i-a apărut Nataliei în chipul unei păsări albe, cu chip omenesc și cu ochii închiși, care i s-a așezat pe mîna dreaptă. Primind visul drept un semn, femeia temătoare de Dumnezeu a renunțat la gândul de a mai da copilul la orfelinat. Fetița s-a născut oarbă, însă mama își iubea nespus „nefericitul copil”.

Sfânta Scriptură mărturisește că Dumnezeu Atotțiitorul Își alege uneori slujitorii înainte ca aceștia să se fi născut. Astfel, Dumnezeu spune Sfântului Proroc Ieremia: „Înainte de a te fi zămislit, te-am cunoscut și, înainte de a ieși din pîntece, te-am sfințit” (Ier. 1, 5). Alegînd-o pe Matrona pentru o slujire deosebită chiar de la început, Dumnezeu i-a dat o cruce grea, pe care ea, cu smerenie și cu răbdare, a dus-o toată viața.

La Botez fetița a fost numită Matrona, în cinstea Cuvioasei Matrona a Constantinopolului, ascetă greacă din secolul al V-lea, a cărei pomenire se sărbătorește la 9/22 noiembrie.

Că fetița fusese „aleasă” de Sus mărturisește și faptul că la Botez, când preotul a cufundat-o în cristelniță, cei prezenți au văzut cum deasupra ei se înălța un stâlp de fum bineînțmiresmat. Despre această întîmplare a relatat o rudă de-a sa,

Pavel Ivanovici Prohorov, care a asistat la Botez. Părintele Vasile, cinstit de enoriași drept un om cucernic și sfânt, a mărturisit nespus de mirat:

– Am botezat mulți oameni, dar așa ceva văd pentru prima dată; acest copil va fi sfânt!

Apoi s-a adresat Nataliei:

– Dacă fetița va cere ceva, neapărat să mă înștiințați, să veniți și să-mi spuneți de ce are nevoie.

El a mai adăugat că Matrona îi va continua lucrarea duhovnicească și chiar îi va prezice moartea. Mai târziu așa s-a și întîmplat. Într-o noapte, Matrona, pe neașteptate, i-a spus mamei că părintele Vasile a murit. Mirați și speriați, părinții au alergat la casa preotului. Când au ajuns, au aflat că, într-adevăr, părintele tocmai murise.

Se mai povestește și despre existența unui semn pe trupul pruncului ales de Dumnezeu. Pe pieptul fetiței se formase în chip tainic o cruciuliță în relief, nefăcută de nimeni.

Odată, pe când fetița avea vreo șase ani, mama a certat-o:

– Ce este cu umflătura asta?

Surprinsă, Matrona răspunse:

– Mămico, este cruciulița pe care o am eu pe piept!

Cu părere de rău, mama îi răspunse:

– Fetița mea, iartă-mă că te cert întruna!

Peste ani, o prietenă a Nataliei povestea că, pe când Matrona era încă sugar, mama ei se plîngea:

— Ce să fac? Fata nu primește sâmb miercurea și vinerea, în aceste zile doarme întruna. Mi-este imposibil s-o trezesc.

Matrona nu era pur și simplu oarbă, ci nu avea ochi deloc. Pleoapele acopereau complet orbitele, ca la acea pasăre albă pe care o văzuse mama în vis. În schimb, Dumnezeu îi dăduse o altă vedere, și anume vederea duhovnicească. Încă din copilărie, în timpul nopții, când părinții dormeau, ea se furișa la colțul sfânt¹ și, într-un mod de neînțeles, lua de pe raft icoanele, le așeza pe masă și, în liniștea nopții, se juca cu ele.

Copiii o necăjeau adesea pe Matrona și chiar își băteau joc de ea: fetițele o biciuiau cu urzici, știind că nu vede cine anume o lovea, sau o lă-sau într-o groapă și apoi o urmăreau curioase cum încerca să iasă pe dibuite și, după ce reușea, cum o pornea agale spre casă. De aceea, de timpuriu Matrona a încetat să se mai joace cu copiii și aproape întotdeauna stătea singură acasă.

Pe la vârsta de șapte-opt ani Matrona și-a descoperit darul vederii cu duhul și al vindecării bolnavilor.

Casa familiei Nikonov se găsea în apropierea Bisericii Adormirii Maicii Domnului, biserică frumoasă și singura pentru cele șapte-opt sate învecinate. Părinților Matronei, oameni foarte evlavioși, le plăcea să meargă împreună la

¹ La ruși există un perete sau un colț de cameră rezervat special pentru icoane, care se numește *krasnii ugol* – colțul sfânt (*n. trad.*).

slujbă. Matrona a crescut în biserică. A mers la slujbe mai întâi cu mama, iar mai târziu singură, cu orice ocazie. Mama își căuta de obicei fiica în biserică atunci când aceasta lipsea. Avea locul său obișnuit – la stânga, după ușa de la intrare, la peretele dinspre apus. Cunoștea bine cântările bisericesti și deseori cânta împreună cu cântăreții. Se pare că încă din copilărie Matrona a dobândit darul rugăciunii neîncetate.

Uneori mama o compătinea și îi spunea:

– Nefericita mea copilă!

Matrona se mira:

– Eu sunt nefericită? Vanea și Mișa sunt nefericiți!

Ea conștientiza încă de pe atunci că are de la Dumnezeu mult mai mult decât au alții.

Încă de timpuriu Matrona a fost binecuvântată de Dumnezeu cu darul dreptei socotințe, vederii cu duhul, al facerii de minuni și al vindecării bolnavilor. Cei apropiați observau că ea cunoștea nu numai păcatele omenești, patimile, ci și gândurile. Simțea apropierea unei nenorociri, a calamităților naturale și sociale. Prin rugăciunile ei oamenii primeau vindecare de boli și mângâiere în necazuri. Așadar, au început să vină în casa Nikonovilor tot felul de oameni, căruțe cu bolnavi din satele și din comunele învecinate, din tot județul, chiar și din alte județe, precum și din alte gubernii. Erau aduși bolnavi care nu se puteau ridica din pat și pe care fetița

îi punea pe picioare. Dorind să-i mulțumească Matronei, aceștia lăsașu părinților ei alimente și alte daruri. Astfel fetița, în loc să fie o povară, a devenit principalul sprijin al familiei.

Părinților Matronei le plăcea să meargă la biserică împreună. Odată, la o sărbătoare, mama Matronei se îmbracă și-l chemă pe soț să meargă cu ea, ca de obicei. Însă el refuză și nu se duse. Rămânând acasă, tatăl începu să citească rugăciuni și să cânte. Matrona rămăsese și ea acasă. Mama însă, aflându-se în biserică, era cu gândul mereu la soț. „Iată că n-a venit”, își spunea, și își tot făcea griji. Când s-a terminat Liturghia, Natalia a venit acasă, iar Matrona a întâmpinat-o, spunând:

– Tu, mamă, n-ai fost la biserică.

– Cum n-am fost? Abia am venit și, iată, acum mă dezbrac.

Însă fetița a insistat:

– Uite, tata a fost la biserică, dar tu n-ai fost acolo!

Având vedere duhovnicească, ea știa că mama se aflase în biserică doar cu trupul.

Odată, într-o toamnă, Matrona stătea pe prispă.

– De ce stai aici? E frig, mergi în casă!, îi spusese mama.

– În casă nu am voie să stau, îi răspunse Matrona, îmi dau foc, mă împung cu furci...

– Dar nu-i nimeni!, se miră mama, neînțelegând nimic.

Însă Matrona îi explică:

– Tu, mamă, nu înțelegeți? Satana mă ispitește! Altădată Matrona îi spusese mamei:

– Pregătește-te, cât de curând voi avea nuntă.

Mama i-a povestit totul preotului, care a venit și a împărtășit-o (întotdeauna venea să o împărtășească, la dorința ei). Și iată că peste câteva zile au început să sosească numeroase căruțe la casa Nikonovilor, oameni cu necazurile lor, aducând cu ei bolnavi și toți întrebând de Matrona. Ea le citea rugăciuni și foarte mulți se vindecau.

Mama a întreat-o:

– Ce se întâmplă, Matrona?

Iar ea i-a răspuns:

– Nu ți-am spus că va fi nuntă?

Xenia Ivanovna Sifarova, o rudă a familiei, povestea cum odată Matrona i-a spus mamei:

– Eu am să plec acum, iar mâine va fi incendiu, însă tu nu vei arde.

Și, într-adevăr, dimineța a izbucnit incendiul. Aproape toată comuna a ars, dar vântul a îndreptat focul în cealaltă parte a satului și astfel casa mamei a rămas neatinsă.

În adolescență i s-a ivit ocazia să călătorească. Fiica moșierului local, o tânără evlavioasă și bună, Lidia Iankova, o lua deseori cu ea pe Matrona în pelerinaje: la Lavra Pecerska de la Kiev, la Lavra Sfânta Treime-Sfântul Serghie, în Sankt-Petersburg și în alte orașe și locuri sfinte din Rusia.

A ajuns până la noi relatarea despre întâlnirea Matronei cu Sfântul Cuvios Ioan de Kronstadt, care, după terminarea slujbei la Catedrala Sfântul Andrei din Kronstadt, a rugat poporul să-i facă loc Matronei, care pe atunci avea 14 ani, și a spus în auzul tuturor:

– Matronușka, vino-vino la mine! Iată, vine schimbul meu – al optulea stâlp al Rusiei!

Maica n-a lămurit nimănui înțelesul acestor cuvinte, însă apropiații ei își dădeau seama că părintele Ioan a prevăzut că Matrona va sluji în mod deosebit Rusia și poporul rus în timpul prigonirii Bisericii.

Peste puțin timp, la vârsta de 17 ani, Sfintei Matrona i-au paralizat picioarele.

– Eu nu m-am ferit de asta – așa a fost voia lui Dumnezeu! – obișnuia să spună.

A rămas imobilizată până la sfârșitul vieții. A trăit astfel, în diferite case și la diferite gazde, unde găsea adăpost, încă 50 de ani. Niciodată nu s-a plâns din cauza suferinței, ci cu smerenie își ducea crucea pe care i-o rânduise Dumnezeu.

La o vârstă încă fragedă, Matrona a prezis revoluția, cum „vor jefui, vor distruge bisericile și vor prigoni pe mulți”. Alegoric, arăta cum va fi împărțit pământul, cum vor fi mai întâi uzurpate cu lăcomie loturile unora de către alții, din dorința de a avea cât mai mult pământ, pentru ca apoi să-l părăsească și să fugă toți, care încotro, căci pământul nu va mai trebui nimănui.

Pe moșierul Iankov din satul Sebino, Matrona îl sfătuia înainte de revoluție să vândă tot și să plece peste hotare. Dacă ar fi ascultat-o, n-ar mai fi fost martor la jefuirea propriei averi și și-ar fi evitat moartea prematură, iar fiica sa ar fi evitat pribegia.

O consăteancă a Matronei, Evghenia Ivanovna Kalacikova, povestea cum, chiar înainte de revoluție, o boieroaică a cumpărat în Sebino o casă, după care a venit la Matrona și i-a spus:

– Vreau să ridic o clopotniță.

– Ceea ce ți-ai pus în gând să faci nu se va împlini, îi răspunse Matrona.

Boieroica s-a mirat:

– Cum nu se va împlini, când am tot: și bani, și materiale?!

Însă clopotnița nu s-a mai ridicat.

Pentru Biserica Adormirii Maicii Domnului, la insistența Matronei (care deja căpătase un renume în regiune și a cărei rugămintă era primită ca o binecuvântare), a fost pictată icoana Maicii Domnului *Aflarea celor pierduți*. Iată cum s-a întâmplat.

Odată Matrona a rugat-o pe mama să-i spună preotului că la el în bibliotecă, pe un raft anume, se află o carte cu imaginea icoanei *Aflarea celor pierduți*. Părintele a rămas foarte mirat, dar a găsit, într-adevăr, cartea, iar Matrona i-a spus mamei:

– Eu voi comanda o astfel de icoană.

Mama s-a întristat la gândul că nu vor avea cu ce să o plătească. A mai trecut un timp și într-o zi Matrona i-a mărturisit din nou mamei:

– Tot îmi apare în vis icoana *Aflarea celor pierduți*. Maica Domnului vrea să fie primită în biserica noastră.

Și, pentru a-și găsi liniștea, Matrona a binecuvântat femeile să meargă prin toate satele, ca să strângă bani pentru icoană. Printre cei ce donaseră se aflau un bărbat, care dăduse în silă o rublă, și fratele lui, care dăduse în bațjocură o copeică.

Când banii i-au fost aduși Matronei, ea a găsit rubla și copeica și i-a spus mamei:

– Înapoiază-i, aceștia îmi spurcă toți banii!

Când a fost strânsă suma necesară, au comandat icoana unui pictor din Epifani, al cărui nume a rămas necunoscut. Matrona l-a întrebat dacă va putea să picteze o astfel de icoană. El i-a răspuns că pentru el aceasta este un lucru de rutină. Matrona l-a sfătuit totuși ca mai înainte să se căiască de păcate, să se mărturisească și să se împărtășească cu Sfintele Taine ale lui Hristos. După aceea l-a întrebat din nou:

– Ești sigur că vei putea picta această icoană?

Pictorul a răspuns afirmativ și a început să picteze.

A trecut mult timp și, în sfârșit, el a venit la Matrona, spunându-i că nu-i reușește nimic. Ea l-a îndemnat:

– Mergi și căiește-te de păcate (căci, cu vederea sa duhovnicească, ea știa că mai exista un păcat pe care el nu-l mărturisise).

Pictorul a rămas uluit la aflarea acestui lucru: de unde știa ea? A mers iarăși la preot, s-a căit și s-a împărtășit și i-a cerut iertare Matronei, care l-a asigurat:

– Poți să pleci, acum vei picta icoana Împărătesei cerurilor!¹

Cu banii strânși de prin sate, cu binecuvântarea Matronei, a fost comandată în Bogorodițk o altă icoană a Maicii Domnului *Aflarea celor pierduți*².

Când a fost terminată, icoana a fost adusă în procesiune cu steaguri, de la Bogorodițk până la biserica din Sebino. Matrona a vrut să întâmpine icoana, care se afla la o distanță de 4 km. O duceau de subsuori, când, deodată, ea a spus:

– Nu mergeți mai departe, se apropie, iată, vin, sunt aproape!

Deși era oarbă din naștere, vorbea ca și când ar fi văzut.

– Peste o jumătate de oră vor sosi, vor aduce icoana.

Într-adevăr, peste o jumătate de oră s-a arătat procesiunea. Au săvârșit un *Te deum* și pro-

¹ Icoana a fost pictată aproximativ în anul 1915. Toată viața Matrona nu s-a despărțit de ea. În prezent această icoană a Maicii Domnului se află la Moscova, în mănăstirea de maici Pokrovsk.

² Ea se află în Mănăstirea Adormirii Maicii Domnului din eparhia Tula, în orașul Novomoskovsk.